

ЗВІТ

за результатами моніторингового візиту до місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на базі стаціонарної служби «Тимчасовий притулок для осіб та сімей з дітьми» Черкаського міського центру соціальних служб

29 квітня 2024 року

м. Черкаси

Мета моніторингового візиту: відповідно до вимог статті 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» здійснено моніторинг додержання прав внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) на належні умови проживання у місці тимчасового проживання (далі – МТП).

Склад моніторингової групи:

Регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області – Синявський Вадим Анатолійович

Моніторинговий візит проводився у присутності директора Черкаського міського центру соціальних служб Савранської Людмили Миколаївни.

Назва об'єкта моніторингу, адреса, форма власності, керівництво установи, інша інформація:

стаціонарна служба «Тимчасовий притулок для осіб та сімей з дітьми» Черкаського міського центру соціальних служб (далі МТП) знаходиться за адресою: вул. Благовісна, 148, м. Черкаси, Черкаська область та перебуває у комунальній власності Черкаської міської ради.

Керівником МТП є Євтушевська Людмила Миколаївна.

Відповідно до вимог «Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №930 від 01 вересня 2023 року, розпорядженням Черкаської ОВА від 13.11.2023 №681 вказане МТП внесено до переліку місць тимчасового проживання ВПО в Черкаській області.

Попередній моніторинговий візит здійснювався 05 грудня 2023 року.

На час попереднього моніторингового візиту умови проживання добрі. Рекомендації не надавалися.

Розташування:

МТП знаходиться за 200 метрів від центру м. Черкаси. Орієнтовно, за 100 метрів знаходиться Черкаська спеціалізована школа №3 та медичний заклад КНП Четвертий Черкаський міський центр первинної медико-санітарної допомоги».

Поряд з МТП розташована зупинка громадського транспорту.

В межах 250 метрів від МТП розташований торгівельний центр «Любава», продуктові магазини, аптеки, торгівельні кіоски, адміністративна будівля Черкаської міської ради, тролейбусні та автобусні зупинки (по місту), кафе.

Наповненість

МТП розраховано на 250 осіб. На час моніторингового візиту в МТП проживають 137 ВПО, з яких 40 – дітини (7 дітей дошкільного віку та 33 дітей шкільного віку), 17 осіб, які мають інвалідність, 27 осіб пенсійного віку.

Облік та реєстрація ведеться в електронній та паперовій формі.

Вартість проживання, договір на проживання та правила

загалом ВПО в МТП проживають безкоштовно відповідно до укладених Договорів та встановлених Правил проживання ВПО в МТП.

Оплата комунальних послуг забезпечується з місцевого бюджету.

Водночас моніторингом встановлено, що в одній із кімнат даного МТП проживає внутрішньо переміщена особа з малолітньою дитиною, батько якої є військовослужбовцем.

На даний час від адміністрації вказана особа отримала листа щодо завершення Договору найму житла.

При цьому, в листі зазначено, що Черкаський міський центр соціальних служб не має наміру продовжувати дію Договору на попередніх умовах, що не відповідає п.7, п.12 Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №930 від 01.09.2023.

В іншій кімнаті проживає внутрішньо переміщена особа з дитиною.

Батько вказаної дитини помер.

Дана сім'я відноситься до вразливої категорії населення. Як встановлено із отриманої інформації від адміністрації МТП та під час спілкування із самою ВПО, дія Договору найму житла в МТП на даний час закінчилася.

В результаті цього, дана ВПО у зв'язку із відсутністю іншого житла, де б вона могла проживати із своєю дитиною, звернулася в письмовій формі до Черкаського міського центру соціальних служб із проханням надати їй можливість в подальшому проживати в даному МТП.

До цього часу питання не вирішено.

Водночас, адміністрацією МТП надано інформацію (в т.ч. копії актів перевірки ліжка/місця кімнати), згідно якої окремі проживаючі в МТП ВПО нібито порушують пункти 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.3.4 умов Договору а саме:

- недотримання Правил внутрішнього розпорядку користування приміщенням (такі Правила, як офіційний документ, в МТП на час візиту відсутні);

- неналежний санітарний стан в кімнаті (в чому саме таке порушення проявляється - не конкретизовано);
- використання меблів, наданих у користування не за призначенням (в чому саме таке порушення проявляється - не конкретизовано);
- порушення правил техніки пожежної безпеки (в кімнаті знаходяться меблі, не передбачені переліком, визначені в акті приймання передачі, майна згідно з додатком до договору).

Водночас, згідно наявної інформації на час здійснення візиту, ні Правилами проживання ВПО у стаціонарній службі «Тимчасовий притулок для

осіб та сімей з дітьми» Черкаського міського центру соціальних служб, затвердженими Наказом директора Черкаського міського центру соціальних служб від 08.11.2022 року за №139, ні Договорами найму житла не передбачено прямої заборони щодо використання додаткових меблів ВПО в житлових приміщеннях МТП.

Крім того, згідно п.4.3.4 Договорів найму ліжко-місця/ кімнати від між адміністрацією МТП та ВПО (далі – Договір) визначено конкретно, що проживаючі в МТП ВПО мають дотримуватися правил техніки безпеки, пожежної безпеки під час користування електричними приладами.

А отже, даний пункт Договору ніяким чином не стосується наявності чи відсутності меблів, або будь-яких інших речей, якими користуються внутрішньо переміщені особи.

Також, під час моніторингового візиту адміністрацією МТП надано акти перевірки ліжко/місця кімнати та акт перевірки ліжко/місця кімнати на предмет дотримання однією з ВПО Правил проживання у МТП.

Вказані акти складені взагалі в час припинення дії Договору найму ліжко-місця/ кімнати.

Крім того, в даних актах відсутня інформація, яка б конкретизувала в чому саме проявляється неправомірність дій внутрішньо переміщеної особи, як наймача житла, чи дитини ВПО.

Таким чином, відповідно до отриманої інформації від адміністрації МТП та проживаючих внутрішньо переміщених осіб в МТП, на час моніторингового візиту, факти, зазначені у інформації, наданій адміністрацією МТП відносно порушень окремими ВПО (в т.ч. систематичних порушень) умов Договорів найму ліжко-місця/кімнати, Правил внутрішнього розпорядку користування приміщеннями МТП, чи інших належно затверджених нормативних документів, підтвердження свого не знайшли.

За вище викладених обставин вказані внутрішньо переміщені особи мають бути забезпечені житлом згідно діючого законодавства України.

Інженерні системи (тепло-, водо-, електро- постачання, вентиляція)

Постачання холодної води в МТП відбувається централізовано.

Опалення централізоване. Гаряча вода забезпечується завдяки наявності 4 потужних бойлерів на 500 літрів кожний.

Електропостачання централізоване та загалом стабільне.

Проте, на випадок аварійного відключення електроенергії в МТП наявний електрогенератор.

Вентиляція всіх приміщень МТП (в тому числі укриття) забезпечена належним чином.

Харчування

В МТП на кожному поверсі знаходиться кухня, обладнана новими: двома електроплитами на 4 конфорки кожна, холодильником, мікрохвильовою піччю, чайником, двома мийками, двома витяжками повітря, тумбами для кухонного інвентарю, кухонним столом, кухонним інвентарем.

Завдяки наявності таких умов, проживаючі мають можливість харчуватися та готувати собі їжу самостійно із самостійно куплених продуктів харчування.

Споживання їжі відбувається, переважно на кухні та в кімнатах для проживання.

Гігієна

На кожному поверсі знаходяться два санвузли (окремо для чоловіків, окремо для жінок) на дві кабінки кожний. Поряд з санвузлом знаходиться мийка для рук.

Крім того, на першому поверсі додатково обладнаний санвузол для осіб, які мають інвалідність.

На кожному поверсі знаходяться дві душові кімнати (окремо для чоловіків, окремо для жінок) на 4 кабінки кожна. В кожній душовій знаходиться дві мийки для рук.

Загалом сантехніка нова, перебуває в робочому стані.

Водночас, на час моніторингового візиту душова для жінок на третьому поверсі МТП перебуває в неробочому стані.

В кімнаті №204 мийка для рук не працює. В кімнаті №206 мийка для рук взагалі демонтована більше місяця тому.

На вікнах душової на I поверсі відсутня ширма, чим не забезпечено право проживаючих на приватність під час користування душовою.

На першому поверсі розміщена кімната-пральня, яка обладнана пральними машинами та сушарками для білизни.

Поряд також знаходяться металеві конструкції для сушіння білизни.

Влітку білизну ВПО, також, сушать на вулиці на поряд з МТП натягнутих шнурах.

Вікна та двері в усіх приміщеннях сучасні металопластикові.

В коридорах зроблено сучасний ремонт, підлога викладена плиткою.

Житлові кімнати ВПО прибирають самостійно.

Миючими, чистячими, дезінфікуючими та медичними засобами ВПО забезпечуються БФ «Право на захист», МОМ в Україні, БФ «Тріангль».

Всі приміщення МТП мають гарний вигляд. Пліснява в МТП відсутня.

Слід відзначити, що в МТП максимально дотримано санітарних норм.

Протипожежна безпека

МТП обладнано вогнегасниками, протипожежною сигналізацією. Правила пожежної безпеки в МТП дотримано.

Укриття, яке використовується під час повітряної тривоги, облаштоване централізованим водопостачанням, двома санвузлами, мийкою для рук, місцями для сидіння для дорослих та дітей, ліжками та запасом води.

Укриття вентилюється належним чином.

Безбар'єрність

Центральний вхід до МТП обладнано спеціальними тримачами, які використовуються для полегшення руху осіб, які мають відповідні вади здоров'я та пандусом.

Умови в кімнатах

На час візиту в кімнатах МТП проживають по 2-4 особи.

Площа житлових кімнат в середньому становить від 12 до 31,5 кв.м.

Кожна кімната, в якій проживають ВПО, обладнана відповідно ліжками, столом, шафою, стільцями.

В окремих кімнатах внутрішньо переміщені особи для зручності додатково використовують свої власні меблі.

Зокрема, в кімнаті №221 внутрішньо переміщені особи для зручності використовують свої власні ліжка та інші меблі.

Одночасно в кімнаті у вертикальному положенні знаходяться ще два ліжка, які частково обмежують простір у кімнаті.

Водночас таке розташування не перешкоджає вільному пересуванню проживаючих в кімнаті.

Зі слів проживаючої в кімнаті ВПО, майже місяць тому, вона зверталася до адміністрації МТП щодо можливості переміщення ліжок МТП, які нею не використовуються, із кімнати для збільшення вільного простору в житловій кімнаті, проте на даний час питання не вирішене.

Температура повітря в житлових кімнатах в межах норми.

Вікна в кімнатах сучасні металопластикові.

Пліснява в житлових кімнатах даного МТП відсутня.

Санітарні норми в житлових кімнатах та місцях загального користування на час візиту дотримано.

Під час моніторингового візиту встановлено, що в МТП на верхніх поверхах проживають особи, які мають інвалідність та є маломобільними.

Дозвілля

В МТП передбачено кімнати, де проживаючі можуть проводити своє дозвілля, а саме: дитяча кімната, психологічна кімната, навчальна кімната та кімната ресурсна.

Доступ до інформації та послуги

Біля входу в МТП розміщено інформаційний стенд та скринька для звернень.

ВПО заключили декларації з сімейними лікарями місцевих медичних закладів.

При цьому скарг щодо доступу до медицини не надходило.

Усі ВПО отримують допомогу на проживання внутрішньо переміщеним особам згідно діючого законодавства України.

Крім того, в МТП систематично надаються послуги психолога.

В МТП наявний безкоштовний інтернет.

Освіта

ВПО не обмежені у праві на освіту. Діти шкільного віку в переважній більшості навчаються в місцевих закладах загальної середньої освіти. Частково діти шкільного віку навчаються дистанційно.

Діти дошкільного віку відвідують місцеві заклади дошкільної освіти.

Працевлаштування

Серед проживаючих ВПО всі бажаючі (80%) працевлаштовані, як офіційно, так і неофіційно.

Наразі, між МТП і Черкаським центром зайнятості налагоджена співпраця з навчання, перенавчання та працевлаштування ВПО.

Анонімні інтерв'ю під час візиту проведено із 14 особами.

При розмові з ВПО було встановлено, що частина ВПО стурбовані прискіпливим ставленням з боку адміністрації МТП до ВПО.

Водночас було встановлено, що окремі проживаючі, які потребують покращення умов проживання у зв'язку із інвалідністю, чи мало мобільністю, неодноразово зверталися до адміністрації МТП щодо можливості переселення в інші кімнати. Проте, незважаючи на наявність вільних кімнат, у задоволенні прохання ВПО було відмовлено.

Під час анонімного спілкування ВПО зазначили про те, що проживаючі ВПО на 3-му поверсі змушені всі користуватися однією душевою (чоловічою), в зв'язку із тривалим перебуванням жіночої душевої у неробочому стані.

Крім того, ВПО звернули увагу на те, що у разі звернення до адміністрації із зауваженнями, проханнями чи пропозиціями, з боку адміністрації відбувається прискіпливе відношення, блокування вирішення повсякденних питань ВПО складання актів перевірок житлових кімнат без зазначення присутності самих ВПО, без їх підписів та без вручення їм другого примірника актів.

Під час вирішення питання про продовження договорів на проживання внутрішньо переміщеним особам ставляться питання щодо наявності в них коштів та зміни свого місця проживання.

Правопросвітницькі заходи проведено для 14 осіб.

Проведено інформування мешканців МТП щодо діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також роз'яснено порядок та можливі шляхи звернення до Уповноваженого.

Під час візиту, з присутніми на час візиту ВПО проведено роз'яснювальну роботу щодо захисту їх прав.

Рекомендації за результатами моніторингового візиту Черкаській обласній військовій адміністрації:

- опрацювати сумісно з керівництвом МТП питання щодо проведення ремонтних робіт та відновлення роботи жіночої душевої на третьому поверсі МТП та мийок для рук в кімнатах, в яких вони перебувають в неробочому стані;

- опрацювати сумісно з керівництвом МТП питання щодо обладнання вікон душових на першому поверсі МТП ширмами для забезпечення права ВПО на приватність;
- опрацювати сумісно з керівництвом МТП питання щодо забезпечення ВПО, які проживають в житлових кімнатах МТП їх права на проживання в МТП (в тому числі щодо можливості укладення Договорів найму ліжко-місця/ кімнати на новий термін відповідно до діючого законодавства України);
- опрацювати сумісно з керівництвом МТП питання щодо розміщення осіб з інвалідністю та інші маломобільні групи населення з урахуванням вимог щодо безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення та поверховості МТП;
- опрацювати сумісно з керівництвом МТП питання щодо забезпечення виконання п.9 «Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №930 від 01 вересня 2023 року в частині не допущення дискримінації внутрішньо переміщених осіб за ознаками їх раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або за будь-якими іншими ознаками, а також в частині формування взаємовідносин внутрішньо переміщених осіб та працівників місця тимчасового проживання з дотриманням толерантного ставлення до поглядів, ідеологічних та релігійних переконань інших осіб та недопущення проявів фізичного, сексуального, психологічного, економічного, гендерного або іншого насильства в будь-якій формі;
- опрацювати питання щодо проведення навчання для керівництва МТП щодо ефективного застосування п. 9 «Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №930 від 01 вересня 2023 року.

**Регіональний координатор
взаємодії з громадськістю
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини
в Черкаській області**

Вадим СИНЯВСЬКИЙ